

KRAJSKÝ PAMIATKOVÝ ÚRAD BANSKÁ BYSTRICA

Naše číslo: KPUBB-2018/22333-3/98975/FLO, RUS

Vybavuje, kontakt: Ing. arch. Mária Flórová/+421 48 24 55 825

Banská Bystrica, 10.12.2018

ROZHODNUTIE

Krajský pamiatkový úrad Banská Bystrica, vecne a miestne príslušný správny orgán na úseku ochrany pamiatkového fondu, podľa § 11 ods. 1 a § 9 ods. 5 zákona č. 49/2002 Z. z. o ochrane pamiatkového fondu v znení neskorších predpisov (ďalej len „pamiatkový zákon“), v spojitosti s § 46 zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní (správny poriadok) v znení neskorších predpisov (ďalej len „správny poriadok“) vydáva toto

rozhodnutie

Krajský pamiatkový úrad Banská Bystrica (ďalej len „KPÚ Banská Bystrica“) podľa § 32 ods. 2 a 4 v súčinnosti s § 35 ods. 7 a § 39 ods. 1 pamiatkového zákona

rozhodol

o zámere vlastníka – Mesto Žiar nad Hronom, Š. Moysesova 46, 965 19 Žiar nad Hronom, realizovať obnovu „kaštieľa“, národnej kultúrnej pamiatky (ďalej len „NKP“), Ulica SNP 42/16, 965 01 Žiar nad Hronom, parc. KN-C č. 1638/1, zapísanej v Ústrednom zozname pamiatkového fondu (ďalej len „ÚZPF“) pod č. 1280/1, v rozsahu sanácie zavlhnutého muriva kaštieľa, ktorý je z hľadiska záujmov chránených pamiatkovým zákonom

prípustný

pri dodržaní nasledovných podmienok:

1. Spracovať prípravnú dokumentáciu – *Posúdenie vlhkostného a salinitného zaťaženia, identifikácia príčin zavlhnutia muriva a návrh sanácie* a predložiť na posúdenie.
2. Na prípravu a realizáciu obnovy vykonať pamiatkový výskum:
 - **druh výskumu:** architektonicko – historický a umelecko – historický, predstihový, s návrhom obnovy, zameraný na zachovanie, obnovu a prezentovanie hodnôt NKP s uvedením potreby reštaurátorských prác. Výskumná dokumentácia bude podkladom pre určenie metodiky obnovy a spracovanie prípravnej a projektovej dokumentácie sanácie murív.
 - **miesto a rozsah vykonávaného výskumu:** „kaštieľ“, parc. KN-C č. 2731, k. ú. Žiar nad Hronom, v celom rozsahu obnovy – sanácie murív.
 - **spôsob vykonávania výskumu:** architektonicko-historický a umelecko - historický výskum realizovať ako predstihový, nedeštruktívny a deštruktívny – sondážny, prípadne je možný i plošný odkryv novodobých cementových omietok a podláh za účasti zástupcov KPÚ Banská Bystrica. Výskum zamerať:
 - zistenie architektonicko-historického vývoja objektu,
 - zistenie úrovne a skladby pôvodných podláh v miestnostiach kaštieľa na 1.NP a v arkádovej chodbe,
 - zistenie stavu a rozsahu pôvodných omietok a výmalby priestorov.

Krajský pamiatkový úrad Banská Bystrica

Lazovná 8
975 55 Banská Bystrica
Slovenská republika

e-mail: podatelna.bb@pamiatky.gov.sk
www.pamiatky.sk

Tel.:+421 48 24 55 111

- **nakladanie s nálezmi:** bude určené po ich prípadnom odhalení v osobitnom rozhodnutí.
 - **lehota na odovzdanie výskumnej dokumentácie:** výskumnú dokumentáciu spolu so stanoviskom Pamiatkového úradu vlastníka odovzdá KPÚ Banská Bystrica do 60 po ukončení terénnej časti výskumu; ak z objektívnych dôvodov nie je možné v uvedenej lehote dokumentáciu odovzdať, písomne požiadať o jej predĺženie.
 - zvolať vstupnú, priebežnú a záverečnú komisiu výskumu za prítomnosti zástupcu KPÚ Banská Bystrica.
- 3. Vypracovať a predložiť na posúdenie projektovú dokumentáciu obnovy v stupni projekt pre stavebné povolenie a realizačný projekt so zapracovanými výsledkami prípravnej dokumentácie.
- 4. V prípade výkopových prác v átriu kaštieľa dbať na to, aby nedošlo k poškodeniu koreňového systému platana javorolistého – *Platanus Acerifolia*.
- 5. Vykonať záchranný archeologický výskum podľa § 35 ods. 4 písm. b) pamiatkového zákona a na jeho vykonanie určuje nasledujúce **podmienky**:
 - **druh výskumu:** archeologický - záchranný, priebežný
 - **miesto a rozsah vykonávaného výskumu:** na pozemku parc. parc. KN-C č. 1638/1 v k. ú. Žiar nad Hronom, v rozsahu obnovy
 - **spôsob vykonávania výskumu:** archeologický výskum bude realizovaný
 - a) počas realizácie zemných, výkopových a terénnych prác súvisiacich s predmetnou obnovou a výkopov pre sanáciu vlhkosti objektu bude výskum pozostávať z vyhľadávania archeologických nálezov a kontextov, ich preskúmania a zdokumentovania;
 - b) výskumnú dokumentáciu vlastníka odovzdá KPÚ Banská Bystrica do 120 dní po ukončení terénnej časti výskumu; ak z objektívnych dôvodov nie je možné v uvedenej lehote dokumentáciu odovzdať, písomne požiadať o jej predĺženie;
 - c) podmienky vykonania výskumu môžu byť počas jeho realizácie doplnené, prípadne upravené podľa aktuálnej nálezovej situácie. V prípade lokalizácie závažných hnutelných a nehnuteľných archeologických nálezov ďalší postup oprávnená osoba vykonávajúca výskum prerokuje s KPÚ Banská Bystrica.
 - d) výskum bude ukončený záverečnou komisiou za prítomnosti zástupcu KPÚ Banská Bystrica.
- 6. Každú zmenu zámeru posudzovaného v tomto rozhodnutí je vlastníka povinný prerokovať s KPÚ Banská Bystrica.
- 7. Začiatok aj predpokladaný koniec úpravy nehnuteľnosti oznámiť písomne KPÚ Banská Bystrica 5 dní vopred.

Odôvodnenie:

KPÚ Banská Bystrica prijal dňa 19.11.2018 žiadosť vlastníka - Mesto Žiar nad Hronom, Š. Moysesova 46, 965 19 Žiar nad Hronom, o vydanie rozhodnutia o zámere obnovy „kaštieľa“, NKP, Ulica SNP 42/16, 965 01 Žiar nad Hronom, parc. KN-C č. 1638/1, zapísanej v ÚZPF pod č. 1280/1, v rozsahu sanácie zvlhnutého muriva kaštieľa.

Kaštieľ je neskorobarokový objekt z roku 1631, vybudovaný na stredovekom základe, klasicisticky prestavaný. V polovici 17. storočia opevnený. V roku 1782 – 1794 reštaurovaný s v rokoch 1850 – 1869 nadstavaný. Pred rokom 1904 bola postavená nová chodba, schodište a vonkajší vzhľad objektu bol prispôbený prestavbám. Kaštieľ má štvorcový pôdorys s vnútorným nádvorím. Hlavné – uličné krídlo je

Krajský pamiatkový úrad Banská Bystrica

Lazovná 8
975 55 Banská Bystrica
Slovenská republika

e-mail: podatelna.bb@pamiatky.gov.sk
www.pamiatky.sk

Tel.: +421 48 24 55 111

trojpodlažné, ostatné dvojpodlažné, so zapusteným suterénom. Na hlavnej fasáde sú po bokoch nárožné vežičky s cimburím.

Dňa 6.12.2018 uskutočnil KPÚ Banská Bystrica ústne pojednávanie a miestnu obhliadku NKP, z ktorej bola spísaná zápisnica č. KPUBB-2018/22333-2/98968/FLO a vyhotovená fotodokumentácia. Na ústnom pojednávaní bol prerokovaný zámer vlastníka, ktorý je v rozsahu sanácie zavlhnutého muriva kaštieľa. Obhliadkou bol zistený skutkový stav kaštieľa.

Suterén je tvorený klenbovými priestormi s hlinenou podlahou, murivo je kamenné, lokálne zmiešané kamenné a tehlové. Murivá suterénu západného krídla sú najvýraznejšie zavlhnuté, zrejme z dôvodu rôznych výšok terénu v exteriéri a interiéri. Súčasný terén v exteriéri je zrejme navýšený, preto je potrebné overiť pôvodnú úroveň.

V úrovni prvého nadzemného podlažia v časti čelnej - južnej a východnej fasády je murivo viditeľne zavlhnuté. Sokel je upravený novodobým soklom z umelého kameňa, ktorý bude nutné odstrániť, keďže spôsobuje uzáveru povrchu fasády voči difúzii vodných pár povrchom soklovej časti. Tiež jeho materiálové riešenie (cement) nie je nevhodné v kombinácii s tradičnými materiálmi (vápno), ktoré boli s najväčšou pravdepodobnosťou použité pri stavbe objektu. Obvodové murivo v severnej časti kaštieľa je v kontakte s neupraveným okolitým terénom. Murivo je zmiešané, kamenné a tehlové, zavlhnuté.

Jednou z viditeľných príčin porúch je zatekanie dažďovej vody zo zle nadimenzovaných dažďových zvodov. Pri obnove bude potrebné tieto vymeniť a dažďovú vodu odviešť od objektu, aby nedošlo i po obnove k opätovnému poškodzovaniu fasád a zavíhaniu murív.

Obhliadka interiéru tiež preukázala zavíhanie murív. V arkádovej chodbe po obvode vnútorného átria je zrealizovaná novodobá dlažba, zavlhnutie je viditeľné do výšky cca 1 meter. V priestore kaplnky je zavíhaním nezvratne poškodená omietková vrstva s výmalbou, ktorá je oddelená od muriva.

Pre potreby obnovy NKP je nutné spracovať prípravnú dokumentáciu, ktorá vyhodnotí príčiny zavíhania a určí mieru zavlhnutia murív i v kontexte so salinitou. Pre efektívne odstránenie tejto poruchy je nutné určiť opatrenia, ktoré bude obsahovať návrh opatrení posudku spracovaného odbornou spôsobilou osobou. Pre potreby určenia metodiky obnovy je potrebné spracovať pamiatkový – architektonicko-historický a umelecko-historický výskum. Výskum bude podkladom pre určenie podmienok týkajúcich sa obnovy zavlhnutých murív v interiéri i v exteriéri, omietkových vrstiev, výzdoby štukovej a maľovanej a skladby podláh. Výsledky budú zohľadnené v návrhu sanácie murív. V objekte NKP nebol dosiaľ realizovaný architektonicko-historický ani umelecko-historický výskum.

Na riešenom území je vysoký predpoklad archeologických nálezov a akékoľvek zemné práce súvisiace s predmetnou obnovou by mohli narušiť možné archeologické nálezy a situácie. Z tohto dôvodu KPÚ Banská Bystrica požaduje vykonať záchranný archeologický výskum ako opatrenie na záchranu archeologických nálezov na území predmetnej stavby.

KPÚ Banská Bystrica upozorňuje:

Pri zabezpečení archeologického výskumu je **investor povinný:**

- podľa § 38 ods. 1 pamiatkového zákona finančne zabezpečiť archeologický výskum;
- podľa § 36 ods. 4 a § 39 ods. 8 pamiatkového zákona zabezpečiť oprávnenú osobu na vykonanie archeologického výskumu a písomne o tom upovedomiť KPÚ Banská Bystrica;
- do uzatváranej zmluvy o vykonaní archeologického výskumu s oprávnenou osobou podľa § 39 pamiatkového zákona uviesť podmienky vykonávania archeologického výskumu vyplývajúce z tohto rozhodnutia, hlavne druh, rozsah a spôsob vykonávania výskumu, nakladanie s nálezmi a povinnosť spracovať výskumnú dokumentáciu podľa § 39 ods. 9 a 10 pamiatkového zákona a § 10 Vyhlášky Ministerstva kultúry SR č. 231/2014 Z. z., vykonávajúcej pamiatkový zákon (ďalej len „vykonávacia vyhláška“), navrhovateľ súčasne poskytne osobe poverenej vykonaním archeologického výskumu kópiu tohto rozhodnutia;

Krajský pamiatkový úrad Banská Bystrica

Lazovná 8
975 55 Banská Bystrica
Slovenská republika

e-mail: podatelna.bb@pamiatky.gov.sk
www.pamiatky.sk

Tel.: +421 48 24 55 111

- jedno vyhotovenie výskumnej dokumentácie spracovanej oprávnenou osobou odovzdať podľa § 39 ods. 11 pamiatkového zákona bezodplatne KPÚ Banská Bystrica a Archeologickému ústavu SAV;
- zoznam právnických osôb oprávnených Ministerstvom kultúry SR vykonávať archeologický výskum je k dispozícii na príslušných krajských pamiatkových úradoch, Pamiatkovom úrade SR a na internetovej adrese www.pamiatky.sk;

Pri vykonávaní archeologického výskumu je **oprávnená osoba povinná**:

- nález historických stavebných konštrukcií (napr. torza architektúry) bezodkladne ohlásiť KPÚ Banská Bystrica, ktorý rozhodne o naložení s predmetným nálezom a ďalšom postupe prác;
- výskumom získané odborné poznatky spracovať vo výskumnej dokumentácii, ktorá bude vypracovaná v súlade s kritériami, ktoré určuje § 10 vykonávacej vyhlášky;
- podľa § 39 ods. 5 pamiatkového zákona oznámiť KPÚ Banská Bystrica 5 dní vopred začatie archeologického výskumu;

KPÚ Banská Bystrica konal podľa § 32 ods. 2 a 4 pamiatkového zákona, posúdil predložený zámer z hľadiska ochrany individuálnych hodnôt predmetných NKP, z hľadiska záujmov chránených pamiatkovým zákonom, pričom nezistil dôvody, ktoré by neumožňovali realizovať predmetný zámer obnovy NKP „*kaštieľa*“ a preto rozhodol tak, ako je uvedené vo výrokovej časti tohto rozhodnutia.

Štátny pamiatkový dohľad na úseku ochrany pamiatkového fondu podľa § 32 ods. 13 a § 33 ods. 8 pamiatkového zákona bude vykonávať KPÚ Banská Bystrica.

Podľa § 44a pamiatkového zákona toto rozhodnutie po uplynutí troch rokov odo dňa nadobudnutia právoplatnosti stráca platnosť, ak v tejto lehote nebol vykonaný úkon, na ktorý sa vzťahuje.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu je možné podať odvolanie Krajskému pamiatkovému úradu Banská Bystrica, Lazovná č. 8, 975 65 Banská Bystrica v súlade s § 53 a 54 správneho poriadku v lehote 15 dní odo dňa doručenia. Toto rozhodnutie je preskúmateľné súdom po vyčerpaní riadnych opravných prostriedkov.

Ing. arch. Zuzana Klasová
riaditeľka
krajského pamiatkového úradu

Doručí sa do vlastných rúk

1. Mesto Žiar nad Hronom, Š. Moysesova 46, 965 19 Žiar nad Hronom

Na vedomie

1. Krajský pamiatkový úrad Banská Bystrica, ul. Lazovná č. 8, 975 65 Banská Bystrica
2. Stavebný úrad - Mesto Žiar nad Hronom, Š. Moysesova 46, 965 19 Žiar nad Hronom

Lazovná 8
975 55 Banská Bystrica
Slovenská republika

Krajský pamiatkový úrad Banská Bystrica

e-mail: podatelna.bb@pamiatky.gov.sk
www.pamiatky.sk

Tel.: +421 48 24 55 111